

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
De inhoud is tot stand gekomen met het kernteam BGM van de samenwerkende overheden en de betrokken disciplines van elke afzonderlijke overheidsorganisatie
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met wethouder van Grootheest

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)

Vast te stellen uitvoeringsprogramma Buitengoed Geul&Maas.

1. **Aanleiding.**

Het uitvoeringsprogramma van het Buitengoed & Maas wordt u in verschillende informatielagen aangeboden. Het volledige uitvoeringsprogramma is op een digitaal raadpleegbare wijze vormgegeven middels Prezi. Een beknopte samenvatting treft u in deze collegenota. Wilt u meer weten over een bepaald onderdeel of meerdere onderdelen, of wilt u beeld- en kaart materiaal bekijken, dan gaat u naar de Prezi (zie handleiding Prezi, bijgevoegd als bijlage bij de raadsinformatiebrief).

U kunt ervoor kiezen de gehele Prezi te bekijken of delen ervan. Het kaartmateriaal in de Prezi is op een dusdanige wijze ontsloten dat u in- en uit kunt zoomen en derhalve zelf het informatieniveau bepaalt. De Prezi is als zelfstandig document te lezen.

Het uitvoeringsprogramma biedt de basis voor de informatie die via de website www.buitengoedgeulmaas.nl wordt ontsloten. De website zal naar verwachting begin 2015 online zijn als basis en wordt dan samen met initiatiefnemers stapsgewijs verder gevuld.

Kernboodschap van het uitvoeringsprogramma

Overheden creëren de randvoorwaarden voor ontwikkeling van het Buitengoed en zoeken de verbinding op met initiatiefnemers om tot realisatie te komen. Verbindingen tussen initiatieven zijn cruciaal om van solitaire projecten naar olievlekvorming te gaan. Beleving ontstaat door participatie van vrijwilligers, ondernemers, buurtorganisaties, scholen en speciale doelgroepen. We kijken hierbij enerzijds naar ruimtelijke samenhang, door initiatieven binnen een bepaalde straal aan elkaar te koppelen en synergie te bewerkstelligen (als dit al niet vanuit de partijen zelf gedaan is/wordt).

Anderzijds kijken we naar overkoepelende thema's die op meerdere plekken in het gebied voorkomen.

Thema's zijn:

- herbestemming leegstaande landgoederen
- ontwikkelen en duurzaam beheer van groen en landschap
- participatie
- toegankelijkheid en ontsluiting

Naast de lopende projecten (Regiofondsprojecten) zijn/gaan we pilots in deze thema's opzetten om op basis van concrete acties leereffecten te generen en zo stapsgewijs en met initiatiefnemers aan de verdere ontwikkeling van het Buitengoed te werken.

Instrumenten samenwerkende overheden

De instrumenten die de samenwerkende overheden ter beschikking staan zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

1. Grondpositie
2. Bestuurlijk communicatief
3. Juridisch/planmatig
4. Financieel

Informatie over eigendommen, bestemmingsplannen en overige beleidsplannen en financiële instrumenten wordt waar mogelijk digitaal ontsloten via de website van het Buitengoed, zodat partijen die met een initiatief bezig zijn, zelf de informatie kunnen opzoeken. Bij vragen worden ze door de programma-organisatie verder geholpen. In de Prezi zijn enkele voorbeeld kaarten opgenomen.

De programmatische aanpak kenmerkt zich door zo pragmatisch mogelijk gebruik te maken van hetgeen er al qua instrumentarium is bij de verschillende overheden en hun samenwerkingspartners (van samenwerkingsovereenkomsten tot financieringsinstrumentarium, tot beleidsplannen en afspraken over grondposities etc.).

Rollen en initiatieven

Naast de verschillende instrumenten zijn er verschillende rollen van de overheden:

1. Trekker
2. Participant
3. Toetser
4. Verbinder

Op de kaart in de Prezi zijn de initiatieven weergegeven die momenteel bij ons bekend zijn. Dit is een doorlopende, dynamische inventarisatie en een muterende kaart. De initiatieven worden tevens via de website ontsloten om zo partijen te laten zien welke initiatieven er allemaal zijn zodat verbindingen kunnen ontstaan o.b.v. ruimtelijke context of bepaalde thema's die op meerdere locaties terugkomen.

In de Prezi kaart is onderscheid gemaakt op basis van de verschillende rollen van de samenwerkende overheden. Er zijn slechts een beperkt aantal projecten waar de programma-organisatie van het Buitengoed zelf trekker van is (groen aangeduid op kaart). Een groter deel zijn samenwerkingen met andere partijen waar een of meerdere overheden een participerende rol in spelen (oranje op kaart). Een groot deel zijn particuliere initiatieven (roze op kaart). Hier speelt vaak de toetsende rol van de overheden in het kader van beleid, bestemmingsplannen en de gebiedsvisie van het Buitengoed. De verbindende rol is de belangrijkste rol van de programma-organisatie om de kruisbestuiving en koppelkansen tussen al deze verschillende initiatieven te stimuleren.

2. Relatie met bestaand beleid.

Het uitvoeringsprogramma is een verdere uitwerking van de gebiedsvisie Buitengoed Geul & Maas. Het uitvoeringsprogramma is sonderend besproken in de Stuurgroep Buitengoed Geul & Maas van september 2014 en nu ligt de definitieve versie voor ter vaststelling aan de vier colleges van de samenwerkende overheden. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de toezegging van portefeuillehouder wethouder van Grootheest tijdens de raadscommissiebehandeling/statencommissiebehandeling van de gebiedsvisie om de raads-

en statenleden begin 2015 te informeren over het uitvoeringsprogramma door het toe te sturen.

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

Wat hebben we gedaan in 2014 en wat gaan we doen in 2015:

In 2014 hebben we de projecten voortgezet die vanuit de regiofondperiode zijn opgestart. Een deel daarvan is gereed. Een deel komt in 2015 tot uitvoering. In 2015 komen ook projecten waarin een of meerdere van de samenwerkende overheden participeren tot uitvoering. Daarnaast komen particuliere initiatieven tot uitvoering.

In onderstaande tabel staat aangegeven wat we als programma-organisatie hebben gerealiseerd in 2014 en wat we in 2015 gaan doen.

Gereed 2014	In voorbereiding 2015	In uitvoering 2015
<ul style="list-style-type: none">• Verlengde Beukenlaan (GGG)• Geusselpark fase 1• De Leeuw (cascoherstel)• Centrumplan Valkenburg (deels)	<ul style="list-style-type: none">• Xonar (Marienwaard en Severenstraat) (pilot herbestemmen)• Kasteel Jeruzalem buitengebied (GGG)• Verbinding Limmel Nazareth BGM (groenstructuur in de wijken)• Hoeve Rome (cascoherstel en exploitatie) (pilot herbestemmen)• Herbestemming Weerterhof (pilot herbestemmen)• Gronden streekproductie tussen Kruisdonk en Vaeshartelt (pilot streekproductie)• Revitalisering doorgaande weg Houthem als onderdeel verbindings-as BGM• De Leeuw (exploitatie) (pilot herbestemmen)• Centrumplan Valkenburg• Kasteel Oost• Groen + Groen in BGM (pilot groen)• Schakel Meerssen (pilot ontsluiting en toegankelijkheid)• Eiland in de Geul (pilot ontsluiting&toegankelijkheid/pilot groen)• Zoekgebied fietsbrug• Verbindings-as• Routenetwerk fase 2	<ul style="list-style-type: none">• Groen & Groen in BGM (div. Groeninitiatieven) (pilot groen)• Routenetwerk fase 1 en fase 2

Procesmiddelen worden ingezet om pilots te organiseren om te zoeken naar nieuwe verdienmodellen en coöperatieve samenwerkingen. Inzet van procesmiddelen vindt plaats als het Buitengoed trekker is van een bepaalde activiteit of als er sprake is van verbindingen tussen verschillende initiatieven. Dit laatste kan zijn op basis van ruimtelijke samenhang of op basis van een van onderstaande thema's voor thema's met leereffecten voor verschillende initiatieven binnen het Buitengoed. In dit laatste geval is er altijd sprake van cofinanciering van de initiatiefnemers voor tenminste 50% van de kosten.

Deze pilots richten zich op een aantal thema's:

3.1 Herbestemmen leegstaande landgoederen

Dit thema zet in op de verbindende rol vanuit de samenwerkende overheden als makelaar. De makelaar handelt op basis van marktfragen en kijkt op basis van bestaande kaders zoals beleid, bestemmingsplan en de gebiedsvisie van het Buitengoed welke locatie het meest geschikt is voor de functie. De makelaar probeert de marktpartij te bewegen naar die betreffende locatie. Om de rol als makelaar te

kunnen vervullen is een herkenbaar en uniform loket nodig. We moeten het initiatief kennen voordat het zelf al een plek heeft gevonden anders wordt de bewegingsruimte zeer beperkt. Hiertoe wordt een bestaand ambtelijk gremium gebruikt (overlegtafel vraag en aanbod van de gemeente Maastricht). Een bestaande structuur die recent is uitgebreid naar het Buitengoed. Op casusniveau worden marktfragen besproken die bij een van de verschillende samenwerkende overheden binnenkomen en wordt geoefend met de makelaarsrol vanuit het Buitengoed. Pilots worden gezamenlijk opgepakt waarbij zowel de belangen vanuit de betreffende overheidsorganisatie worden meegenomen als die van het Buitengoed. Beslissingen over te positioneren locaties en partijen worden aan de Stuurgroep van het Buitengoed voorgelegd en aan de afzonderlijke colleges. Als dan tot herbestemming overgegaan kan worden dan doet zich de vraag voor op basis van welk verdienmodel of juridische vorm. Ook hierin worden pilots op basis van concrete marktfragen opgezet om naar nieuwe vormen te zoeken, waarmee beeldbepalende objecten van binnenuit hersteld en geëxploiteerd kunnen worden.

3.2 Ontwikkelen en duurzaam beheer van groen en landschap

We zetten in op drie fasen voor dit thema:

- a. Boomfeestdagen maart 2015, aanplant verschillende groenelementen op diverse plekken in Buitengoed met inzet van vrijwilligers, scholieren en speciale doelgroepen. In afstemming met IKL en IVN/CNME. Dit als eerste opstap naar inrichting groen en duurzaam en waar mogelijk gezamenlijk beheer van de betreffende locaties.
- b. Verdere aanplant in 2015 op het gebied van mensgerichte natuur. In afstemming met IKL en IVN/CNME.
- c. Langere termijn aanpak gericht op speciale doelsoorten en verdere verduurzaming beheer in afstemming met nationaal Landschap en Europese beleidskaders op het gebied van natuur, ecologie en beheer. In afstemming met IKL en Natuurrijk Limburg.
- d. Voor alle drie de lijnen roepen we initiatiefnemers op om zich te melden zodat we gezamenlijk kunnen kijken naar koppelkansen met andere initiatieven, inzet van speciale doelgroepen en aanhaking bij diverse beleidskaders en subsidieregelingen. De impulsmiddelen worden ingezet als eerste aanjaagfunctie (eerste tranche van € 50.000 in 2015) en er wordt gezocht naar multiplier effecten met Europese subsidies, samenwerkingsverbanden tussen overheden en natuurbeherende organisaties en IKL op handen zijnde provinciale en landelijke regelingen en inzet van particuliere financieringen.

3.3 Ontsluiting en toegankelijkheid

- a. Routenetwerk (RNW) als hoofdaders en bezien hoe hier routes op aan te sluiten (inventarisatie routes VVV, wens voor kastelen route, overige themaroutes ontwikkelen of communiceren als ze er al zijn)
- b. Pilots met ommetjes (zie nieuwe subsidieregeling provincie) stimuleren binnen Buitengoed in aansluiting op RNW
- c. Marketing logo in het gebied met bordjes, schildjes, bankjes etc. (zie ook communicatie, onderdeel 'ontsluiting middels huisstijl')
- d. Pilot opzetten voor transferia bij schakels (fietsenverhuur, paard en wagen of andere vervoersvormen van schakelpunten uit gebiedsvisie naar diverse locaties in het Buitengoed om parkeerdruk gebieden te ontlasten).

3.4 Participatie

- a. stimuleren participatie scholen, speciale doelgroepen (jeugd, werklozen, 55+, mensen met beperking etc.), vrijwilligersorganisaties bij activiteiten Buitengoed
- b. pilots op het gebied van streekproductie afstemmen (leereffecten pilot gronden nabij Vaeshartelt afstemmen met andere plannen/initiatieven streekproductie)
- c. wijkenaanpakken ervaringen uitwisselen en Buitengoed incorporeren.

Naast deze zaken die de programma-organisatie oppakt zijn er andere initiatieven die in 2014 gerealiseerd zijn of in 2015 tot uitvoering c.q. realisatie komen. Daar de programma-organisatie een verbindende rol vervult tussen de verschillende initiatieven vormen ook deze een onderdeel van het uitvoeringsprogramma.

Gereed 2014	In voorbereiding 2015	In uitvoering 2015
<ul style="list-style-type: none">• Proeftuin Vaeshartelt• zomerprogramma Villa Kanjel• Kasteel Jeruzalem (cascoherstel)• Hoolhoes (deels) en Spoorwegonderdoorgang Limmel-Nazareth• Halte Noord Station Houthem• Rothermolen (Cascoherstel)• Via Belgica – Meersseneweg• Slibvang Rothermolen• Proosdijpark Meerssen, Markt (deels)	<ul style="list-style-type: none">• Kanjel en Gelei• Bezoekerscentrum Vaeshartelt• Groene Loper• Kruisdonk nieuw Landgoed• Villa Kanjel: Planet WOW! (herbestemming)• Hoolhoes• Waterbuffers Limmel bij Hoeve Rome en ten noorden waterzuivering• Recreatieve verbinding met Grensmaas via Faunabrug• Kasteel Borgharen en omgeving opwaarderen• Hartelstein• Recreatievijver• Hoeve Broers• Leeftuin Houthem/Wijland• Ecologische verbinding Meerssen Papier• Herbestemming Rothermolen• Eiland in de Geul• Via Belgica - Villa Herkenberg• Klinkenberg• Pletsmolen/Waterval derbeek• Meandering Geul• Mergelsteilwanden fase 2• Boslust	<ul style="list-style-type: none">• Vergroening locatie Manege Derks Marienwaard• Herstel Joodse Begraafplaats Tussen de Bruggen te Rothem• Uitbreiding Proosdijpark met kloostertuin• Opknappen Cascades Park voormalig klooster Overbunde te Bunde• Opwaardering nieuw landgoed Kloosterbosch• De Leeuw (herinrichting Noordelijk deel)• Groen & Groen in BGM (div. Groeninitiatieven)• Ecologische verbinding Meerssen Papier• Inrichting omgeving Rothermolen• Pletsmolen / Waterval derbeek• Mergelsteilwanden fase 1• Routenetwerk fase 1

In de Prezi is een kaart opgenomen met de initiatieven hierop aangegeven. Tevens is een korte beschrijving per initiatief opgenomen. Hierbij is in kleuren een onderscheid gemaakt in de rol van de Buitengoed-organisatie (trekker, participant of toetser).

2

Organisatie

Het organisatie-onderdeel van het uitvoeringsprogramma richt zich op de volgende onderdelen:

- programma-organisatie
- financiële aspecten
- juridische aspecten
- risico
- sturing

In de Prezi is per onderdeel een uitwerking gegeven. In deze collegenota is in de onderdelen 5, 7, 8 en 9 een beknopte samenvatting weergegeven.

- 4. Duurzaamheid en gezondheid.**
Informatie over Duurzaam beheer van groen en landschap is te lezen onder paragraaf 3.2.
- 5. Personeel & Organisatie.**
Een provinciaal programmateam bestaande uit een manager, medewerker en projectcontroller wordt gefinancierd uit de procesmiddelen, waaraan reeds een bijdrage is geleverd door de gezamenlijke gemeenten. Zie punt 9 financiën.
- 6. Informatie en automatisering.**
Niet van toepassing.
- 7. (Duurzame) aanbestedingen.**
Niet van toepassing. Komt pas aan de orde bij de uitvoering van de concrete deelprojecten.
- 8. Beheersparagraaf IBOR.**
Deze nota is bedoeld voor het vaststellen van het uitvoeringsprogramma Buitengoed Geul & Maas. Bij de uitvoering van de concrete projecten op basis van voorliggend uitvoeringsprogramma zal aan de beheersaspecten aandacht worden besteed.
- 9. Financiën**
Ten behoeve van de coördinatie van het programma Buitengoed Geul en Maas hebben de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg aan de Geul reeds in het verleden een bijdrage gedaan in de procesmiddelen. Vanuit deze middelen wordt een provinciaal programmateam betaald bestaande uit een manager, medewerker en projectcontroller. Daarnaast worden er vanuit deze middelen pilots, voorbereidingsactiviteiten en communicatieve activiteiten betaald. Deze middelen zijn toereikend tot en met 2017
Ten behoeve van de daadwerkelijke uitvoering van de individuele projecten worden er separaat middelen geraamd.
- 10. Voorstel.**
 1. Het voorliggende uitvoeringsprogramma Buitengoed Geul & Maas vast te stellen.
 2. De raad te informeren middels bijgevoegde raadsinformatiebrief.
- 11. Vervolg / Planning.**
Momenteel is de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) van het Regiofonds Maastricht Valkenburg nog van kracht.
Er zijn echter een aantal zaken veranderd sinds de middelen uit het Regiofonds beschikt zijn en er een focus is komen te liggen op het Buitengoed en niet meer op de epicentra Maastricht en Valkenburg.
Momenteel wordt door de programma-organisatie onderzocht op welke wijze de ambities en de verbindende werkwijze van het Buitengoed verankerd kunnen worden.
Een eerste voorstel wordt sonderend voorgelegd aan de Stuurgroep Buitengoed Geul & Maas op 28 januari 2015. Een definitief voorstel wordt voorgelegd aan de vier afzonderlijke colleges in de eerste helft van 2015.